

OHJAUS KUULUU KAIKILLE

OHJAUSSUUNNITELMA 2019-2020
Turun ammatti-instituutti

(toimittaneet Leimu, Leskinen, Vahti)

Turun ammatti-instituutin johtoryhmä 28.5.2019

Lait, sopimukset ja suositukset

Opiskelijan ohjaus on kirjattu Lakiin ammatillisesta koulutuksesta (11.8.2017/531). Pykälän 61 mukaan **opiskelijalla on oikeus saada eri oppimisympäristöissä sellaista opetusta ja ohjausta, joka mahdollistaa tutkinnon tai koulutuksen perusteiden mukaisten ammattitaitovaatimusten ja osaamistavoitteiden saavuttamisen sekä tukee opiskelijoiden kehitystä hyviksi, tasapainoisiksi ja sivistyneiksi ihmisiksi ja yhteiskunnan jäseniksi**. Opiskelijalla on oikeus saada henkilökohtaista ja muuta tarpeellista opinto-ohjausta. Ohjauksen toteuttamista säätelee keskeisesti myös Hallintolaki (6.6.2003/434), Oppilas- ja opiskelija-huoltolaki (30.12.2013/1287), Nuorisolaki (1285/2016) sekä alaikäisten opiskelijoiden osalta Lastensuojelulaki (13.4.2007/417).

Turun kaupungin Sivistystoimialan tavoitteena on järjestää korkeatasoisia ja laadukkaita kasvatus- ja opetuspalveluja eri-ikäisille asiakkaille sekä vastata alueen elinkeinoelämän tarpeisiin. Turun sivistystoimen ammatillisen koulutuksen palvelualueen operatiivinen sopimuksen (2019) ohjaa näiden tavoitteiden saavuttamista. Yhtenä strategisena painopisteenä on **syRJäytymisen ehkäisy ja henkilökohtaistaminen**. Tain laatukäsikirjan toiminta- ym. ohjeissa on tarkennettu eri toimijoiden tehtävät tavoitteiden toteuttamiseen.

Tämä ohjaussuunnitelma pohjautuu edellä mainittuihin lakeihin ja sopimuksiin sekä Opetushallituksen suositukseen **hyvän ohjauksen kriteereistä**. Myös HAMKin Ohjaussuunnitelman laatimisen uudet tuulet on ollut keskeisenä ohjenuorana. Sen mukaisesti tämä suunnitelma on otsikoitu seuraavasti: **ohjauksen tavoitteet, sisältö ja toteutus, johtaminen, arviointi sekä työnjako ja tehtävät/vastuut**.

Ohjauksen tavoitteet

Hyvän ohjauksen kriteerit

Hyvän ohjauksen kriteereissä ohjauksella tavoitellaan kaikkien toimijoiden yhteistä työtä sen eteen, että **toimintakulttuuri olisi vuorovaikutteista ja tavoitteellista toimintaa opiskelijan oppimisen, kasvun ja kehityksen tueksi**. Ohjauksen avulla tuetaan opiskelijan aktiivisuutta, osallisuutta ja vastuullista omaan elämänsä ja oppimiseensa liittyvissä asioissa. Ohjaus **on jatkumo nivel/hakeutumisvaiheesta työelämään ja jatko-opintoihin siirtymiseen asti**.

Tain operatiivisen sopimuksen tavoitteet ja kehittämiskohteet

Operatiivisen sopimuksen yhdeksi toiminnalliseksi tavoitteeksi on kirjattu Reformin toteuttaminen. Siinä mainitaan **henkilökohtaisten polkujen käyttöönoton tehostaminen ja sitä kautta koulutuksen suorittamisen nopeuttaminen, opiskelijavirtauksen kasvattaminen**. Tähän liittyy myös tavoite pitkäaikaistyöttömien aktivoinnista sekä nuorisotyöttömyyden ja yksinäisyyden ja ulkopuolisuuden vähentäminen. Myös **terveiden elämäntapojen edistäminen** on ohjaukseen liittyvä toiminnallinen tavoite.

Riittävä koulutustarjonta ja hakeutumisen ohjaus, joustavat opintopolut/henkilökohtaistaminen, opiskelijoiden osallistaminen, erityisen tuen palvelut ja opiskeluhuolto, uravalmennus, työllistymisen ja jatkokouluttautumisen tukeminen sekä maahanmuuttajien kotoutuminen ovat keskeisiä kehittämiskohteita. Näillä toimilla varmistetaan, että opiskelijoilla on edellytykset kehittää ja hankkia osaamistaan, suorittaa tutkinto, läpäistä koulutus (valmentava), työllistyä tai jatkokouluttautua.

Ohjauksen sisältö ja toteutus

Ohjaus koostuu kolmesta pääalueesta: **opiskelijan kasvun ja kehityksen ohjaus, ammatillisen suuntautumisen ohjaus sekä opiskelutaitojen ohjaus**. Opiskelijan ohjaukseen osallistuvat kaikki toimijat omalta osaltaan, erityisesti ryhmänohjaajalla, opettajilla, opinto-ohjaajalla sekä työpaikan työpaikkaohjaajalla on keskeiset roolit. Ohjauksessa huomioidaan eri opiskelijaryhmien erityispiirteet. Alaikäisten ohjauksessa korostuu yhteistyö huoltajien sekä perusopetuksen kanssa sekä kasvun ja kehityksen tukeminen. Aikuisten ohjauksessa korostuu opiskelijan oma kokonaisvaltainen vastuunkanto elämänratkaisuihin. Maahanmuuttajien ohjauksessa korostuu erityisesti kotoutumisen tukeminen.

Opiskelijan kasvun ja kehityksen ohjaus

Ohjauksessa pyritään myönteisyyteen, kannustavuuteen ja opiskeluongelmien ennaltaehkäisyyn. Vuorovaikutteinen HOKS-keskustelu ja varhainen puuttuminen (VARPU) on ohjaustyön perusta. Tarvittaessa suunnitellaan ja järjestetään pedagogisia tukitoimia moniammatillisessa tiimissä (MAR).

Ammattitaitoinen ja osaava henkilöstö käyttää eri tilanteisiin parhaiten soveltuvaa ohjaustyön ja tuen muotoa. Tyypillinen ohjaus on yksilöohjausta, pienryhmäohjausta sekä ryhmäohjausta. Ohjaus ja siihen liittyvä viestintä toteutuu mm. kasvokkain, puhelimitse, Wilman pikaviesteinä, sähköpostitse ja skype-ohjauksena.

HOKS

Ryhmänohjaaja laatii opiskelijan kanssa **henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman** HOKS:n. Siinä määritellään mm. tutkinnon tai koulutuksen perusteiden mukaiset ammattitaitovaatimukset ja osaamistavoitteet sekä keinot että tarvittava tuki niiden saavuttamiseksi. Osana henkilökohtaistamista opiskelijan kanssa laaditaan **urasuunnitelma**. Siihen kirjataan toimenpiteet, joilla edistetään opiskelijan työllistymistä tai jatko-opintoihin siirtymistä. HOKSia päivitetään vähintään kerran lukuvuodessa ja aina, kun osaamisessa tai ohjaus- ja tukitarpeessasi on muutoksia.

Opiskeluhoolto

Opiskeluhoolto kuuluu oppilaitoksen koko henkilökunnan tehtävään. Kaikki tukevat omalta osaltaan opiskelijan kasvua ja kehitystä. Opiskeluhoollon tavoitteellisena tehtävänä on **hyvinvoinnin, turvallisuuden ja tasavertaisuuden edistäminen**. Lakisääteisiä opiskeluhoollon tukipalveluita tarjoavat koulutalo-kohtainen **kuraattori, terveydenhoitaja, psykologi ja lääkäri**. Myös **psykiatrinen sairaanhoitaja, oppilaitospappi ja poliisi** ovat käytettävissä. Opiskeluhoollon työntekijät antavat konsultaatiotukea muulle henkilöstölle mm. sosiaalihuollollisiin, psyykkiseen ja fyysiseen terveyteen sekä oppimisen haasteisiin liittyvissä kysymyksissä. Tain ohjaustahot ja opiskelijahuollon työntekijät toimivat tiiviissä yhteistyössä opiskelijan parhaaksi.

Opiskeluhyvinvointiryhmä

Jokaisessa koulutalossa toimii opiskeluhyvinvointiryhmä, joka järjestää erilaisia hyvinvointitapahtumia vuosisuunnitelman mukaisesti. Nämä tukevat niin opiskelijan itsetunnon kehittymistä kuin syrjäytymisen ja yksinäisyyden ehkäisyä, terveiden elämäntapojen edistämistä sekä yhteisöllisyyttä.

Opiskelijan osallistaminen

Opintojen alussa **tutoropiskelijat** vastaanottavat uusia opiskelijoita ja ovat tukena myös opintojen aikana. Opintojen edetessä opiskelijalla on mahdollisuus hakeutua mukaan tutoriksi. Ryhmän opiskelijat valitsevat keskuudestaan **ryhmäedustajat**, jotka edustavat omaa ryhmäänsä koulutuspäälliköiden pitämässä palautetilaisuuksissa. Lisäksi opiskelijat äänestävät **opiskelijakunnan hallituksen jäsenet**. Tain opiskelijoita edustaa lisäksi **Opiskelijayhdistys TAIKA ry**. Näiden lisäksi opiskelijat edustavat erilaisissa työryhmissä vaikuttaen Tain päätöksen tekoon. Opiskelijat osallistuvat myös Tain ja koulutusten markkinointiin eri tilaisuuksissa. Lisäksi opiskelijat järjestävät opintoihin liittyen erilaisia yhteisöllisiä tapahtumia. Myös Tain omat oppimisympäristöt edistävät opiskelijan ammatillista kasvua, itseohjautuvuutta ja yrittäjyyttä.

Luottamuksellisen ja avoimen oppimisilmapiirin saavuttamiseksi ja ylläpitämiseksi on tärkeää, että sekä **kannustavan että korjaavaan palautteen antaminen ja saaminen on osa päivittäistä vuorovaikutusta**. Lisäksi kerätään **säännöllisesti opiskelijapalautetta**, niin valtakunnallista kuin oppilaitoskohtaista. Näiden huomioiminen toiminnan kehittämisessä on tärkeä osallistamisen ja vaikuttamisen muoto.

Opiskelutaitojen ohjaus

Opiskelu- ja urasuunnitteluvälineet opinnoissa ohjataan omien oppimis- ja opiskelutapojen tunnistamiseen ja kehittämiseen. HOKS-keskustelussa kartoitetaan alustavasti tuen tarve **opiskelutaitojen** osalta. Opiskelijoille tiedotetaan opintoja tukevista palveluista HOKS-keskusteluissa ja ryhmänohjaustunneilla. Koulutaloissa voi olla erilaisia opiskelutaitoja tukevia palveluja, kuten Oppimo, rästipajat sekä erilaiset ala/opinto-kohtaiset tuen muodot. Opiskelija voi saada lyhytaikaista tukea opettajalta tai erityisopettajalta puuttuvien opintosuoritusten tekemiseen. Myös oppimista tukevia opintoja (OPA-opinnot) sisällytetään tutkintoon, erityisesti maahanmuuttajakoulutuksiin.

Erityisen tuen tarvetta arvioidaan opintojen alussa erilaisin keinoin. Kun tuen tarve tunnistetaan, laativat erityisopettaja ja ryhmänohjaaja/opettaja yhdessä opiskelijan (alle 18-vuotiaiden kohdalla myös huoltajien) kanssa erityisen tuen suunnitelman. Opiskelija on oikeutettu erityiseen tukeen ammatillisissa perus-, ammatti-, ja erikoisammattitutkinnoissa sekä valmentavassa koulutuksessa. Erityisen tuen suunnitelmaan kirjataan opiskelijan tarvitsemat henkilökohtaiset tukitoimet ja seuranta. Opiskelijan opintoja voidaan tukea muutenkin vain perustutkinnossa. Opintoja voidaan tukea myös poikkeamisella tai todistuksella suoritetuista opinnoista.

Ammatillisen suuntautumisen ohjaus

Ammatillisen suuntautumisen ohjaus toteutetaan osana perustutkintojen yhteisen tutkinnon osan **opiskelu- ja urasuunnitteluvälineet** opintoja. Opiskelija saa myös henkilökohtaista uraohjausta ryhmänohjaajalta sekä tarvittaessa opinto-ohjaajalta. Jatko-opintojen ja uravalintojen osalta opinto-ohjaaja pitää opiskelijoille ryhmäinfoja sekä organisoii oppilaitoksiin tutustumisia. Opiskelijan työllistymistä tuetaan opinnoissa sekä työpaikalla tapahtuvan oppimisen yhteydessä. Opiskelijoita perehdytetään AmisRekryyn, KuntaRekryyn, ForeAmmattiin ym. rekrytointipalveluiden käyttöön. Työllistymisen varmistamiseksi tehdään yhteistyötä työnantajien ja eri yhteistyötahojen kanssa (oppisopimustoimistot, Nuorten Ohjaamo, OpinOvi, Työpiste, Maahanmuuttajien osaamispiste jne.).

Opiskelija saavuttaa osan ammattitaidosta eri työpaikoilla. **Työelämässä tapahtuvaa oppimista** ohjaa tehtävään **nimetty opettaja**. Opettaja ohjaa opiskelijaa työpaikan hankkimisessa, koulutussopimuksen laatimisessa, HOKSin päivittämisessä sekä valmentaa opiskelijoita työelämäjaksoille. Opiskelijan perehdyttämiseen ja ohjaamiseen sekä palautteen antamiseen oppimisesta osallistuu opettajan lisäksi **työpaikkaohjaaja**, parhaimmillaan koko työyhteisö. Tuen tavoitteena on auttaa opiskelijaa löytämään omia vahvuuksiaan ja mahdollisuuksiaan sekä vahvistaa hänen uskoaan omaan pystyvyyteensä. Työelämässä oppimisessa huomioidaan opiskelijan omat tavoitteet ja tarvittaessa myös erityinen tuki.

Johtaminen

Ohjauksen ja opiskeluhyvinvoinnin kehittämisestä vastaa rehtori. Opinto-ohjaajien lähijohtaja on 1.8.2019 alkaen rehtori. Lähijohtaja sekä opinto-ohjaajat tekevät tiivistä yhteistyötä alan koulutuspäällikön kanssa. Alan koulutuspäällikkö johtaa ryhmänohjaajien, erityisopettajien sekä opettajien työtä. Opiskeluhoito on osa Turun kaupungin sosiaali- ja terveystalvveluita.

Ohjauksen arviointi ja kehittäminen

Ohjausta arvioidaan ja kehitetään pääasiassa opiskelijapalautteen perusteella. Opiskelijoilta kerätään palautetta opintojen aikana, niin valtakunnallisesti kuin oppilaitos-, ala- ja opintokohtaisesti. Amispalautte, kouluterveyskysely, yhdenvertaisuuskysely, ala- ja opintokohtaiset palautekyselyt- ja kuulemiset/keskustelut, opettajien keräämä palaute opinnoista ym. ovat säännöllisiä tapoja kuulla opiskelijoita ja kerätä heiltä palautetta ohjauksen kehittämiseen.

Amispalautteen, valtakunnallisen ammatillisen koulutuksen opiskelijapalautekyselyn avulla seurataan opiskelijoiden tyytyväisyyttä koulutuksen järjestämiseen ja sen vaikuttavuuteen. Opiskelijapalautetta käytetään kansalliseen ja koulutuksen järjestäjän sisäiseen laadun seurantaan. Opiskelijat vastaavat kyselyyn kaksi kertaa opintojensa aikana: aloitusvaiheessa, kun henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma (HOKS) on ensimmäisen kerran hyväksytty, ja toisen kerran päättövaiheessa, kun opiskelija on osoittanut HOKSissa tavoitteena olevan tutkinnon tai tutkinnon osan tai osien suorittamiseksi tarvittavan osaamisen.

Palautteet käsitellään opiskelijoiden kanssa sekä oppilaitos- tai alakohtaisesti. Tavoitteena on kehittää ohjaustoiminnan käytänteitä ja laatua hakeutumisvaiheesta jatkosuunnitelmavaiheeseen asti, yhteistyössä Turun seudun ohjausverkoston kanssa. Ohjausta kehitetään kiinteäksi osaksi päivittäistä toimintaa, jossa on keskiössä opiskelijan yksilölliset tarpeet HOKSiin kirjattujen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Työnjako, tehtävät/vastuut kronologisesti

TIEDOTTAMINEN JA MARKKINOINTI: Yhteishakuopas, Toimintaohje koulutusten markkinointiin ja jatkuvan haun valintaprosessiin.

Tavoite: Tiedottaminen on osa markkinointia ja hakeutumisen ohjausta sekä yhteishaussa että jatkuvassa haussa. Tarkoituksena on antaa hakijoille ja heitä ohjaaville tahoille mahdollisimman realistinen käsitys opintoihin liittyvistä asioista ja hakeutumisesta. Tarkoituksena on ohjata hakijaa valitsemaan omaan taustaansa ja tavoitteisiinsa nähden sopivin koulutus/tutkinto ja siihen liittyvän osaamisen hankkimisen muoto.

HAKIJA	RYHMÄNOHJAAJA/TIIMIVASTAAVA	OPINTO-OHJAAJA	OHJAUS- JA HAKUPALVELU	OPPISOPIMUSTOIMISTO	TAIN TIEDOTUS	OPISKELIJATOIMINTA
Hakee tietoa, osallistuu info- ja muihin tapahtumiin, hakeutuu hakuvaiheen ohjaukseen ja pyytää sitä tarvittaessaan.	Järjestävät ala/koulutuskohtaisia infoja, tempauksia, tms.; osallistuvat alan/koulutuksien markkinointiin eri tapahtumissa; tekevät Tain some-kanaviin nostoja koulutuksesta ym.		Opo koordinoi, järjestää ja osallistuu eri tilaisuuksiin, markkinoin, tiedottaa. Antaa henkilökohtaista ja pienryhmäohjausta koulutukseen hakeutumisessa. Siht. julkaisee koulutushaun Tain koulutushaussa ja Opintopolussa. Päivittää koulutuskalenteria.	Tiedottaa ja markkinoi opsoa eri tilaisuuksissa hakijoille ja työnantajille. Järjestävät viikoittain avoimia opsoinfoja.	Vastaa Tain ulkoisen ja sisäisen viestinnän ja markkinoinnin kokonaisuudesta. Koordinoi maksullista markkinointia. Vastaa nettisivuista. Kehittää viestintää ja markkinointia.	Opiskelijatoiminnan koordinaattori osallistaa opiskelijoita ja valmentaa tuutoreita sisäiseen ja ulkoiseen tiedottamiseen ja markkinointiin.
		Vastaavat Yhteishakuoppaan, Tain yleisesitteen ja Opiskelijan oppaan sekä nettisivujen ohjauksen ja alakohtaisuuden sisällöistä yhdessä tiimivastaavan kanssa. Organisoivat ryhmänohjaajien kanssa avoimet ovet, koulukokeilupäivät, kotiväen illat sekä osallistuvat peruskoulujen vanhempainiltoihin. Osallistuvat Taitajat9 -tapahtuman järjestelyyn.		Julkaisevat esitteitä ja oppaita.		
	Kehittävät hakeutumisen ohjausta ja tiedottamista; tekevät yhteistyötä Tain sisäisten ja ulkoisten sidosryhmien kanssa. Tiedottavat palveluista ym. hakijoille, opiskelijoille ja henkilökunnalle.					

OHJAUS HAKEUTUMISVAIHEESSA, VALTAKUNNALLINEN HAKUMENETTELY: Yhteishakuopas, Opintopolku, Toimintaohjeet koulutusten markkinointiin ja jatkuvan haun valintaprosessit.

Tavoite: Perusopetuksen päättävien yhteishaun ohjauksella ja tiedottamisella varmistetaan Nuorisotakuun toteutuminen. Jatko-opintoihin ohjaaminen toteutetaan yhteistyössä perusopetuksen ja lukion opojen sekä eri nivelvaiheen ohjaustahojen kanssa yhteistyönä. Tavoitteena on, että kaikille taataan opiskelupaikka tai muu soveltuva toiminta.

HAKIJA	RYHMÄNOHJAAJA/TIIMI-VASTAAVA	OPINTO-OHJAAJA	ERITYISOPETTAJA	OPISKELIJAT JA TUTORIT
Tekee hakemuksen opintopolussa ohjeiden mukaisesti ja pyytää ohjausta tarvittaessa.		Kevät: Päivittävät Tain yhteishakuoppaan sisällön yhdessä siton viestinnän kanssa.		
	Kevät/syksy: Osallistuvat syksyn avoimien oviin ja koulukokeilupäivien suunnitteluun ja organisointiin opojen kanssa ja ohjaavat niissä hakijoita. Osallistuvat kotiväen iltoihin.	Suunnittelevat ja organisoivat avoimet ovet ja koulukokeilupäivät, ohjaavat niissä hakijoita. Organisoivat kotiväen illat. Tiedottavat ammatillisesta koulutuksesta peruskoulujen vanhempainiloissa ja muissa yhteyksissä.		Osallistuvat tapahtumien suunnitteluun ja toteutukseen, opintojen salissa.
	Syksy: ohjaavat, informoivat ja markkinoivat eri tilaisuuksissa.	Ohjaavat, informoivat ja markkinoivat ohjaustahoja ja hakijoita eri tilaisuuksista.		
	Kevät, harkintaan perustuva haku: haastattelevat harkintaan perustuvan haun hakijat; tekevät opiskelijavalintaehdotuksen koulutuspäällikölle. Kesä-elokuu: Tiedottavat vapaista opiskelijapaikoista koulutushakuun ja muihin koulutaloihin. Ohjaavat hakijoita.		Osallistuu tarvittaessa harkintaan perustuvan valinnan haastatteluihin/opiskelijavalintaan.	

OHJAUS HAKEUTUMISVAIHEESSA, JATKUVA HAKU: Toimintaohjeet koulutusten markkinointiin ja jatkuvan haun valintaprosessiin.

Tavoite: Valintaperusteet täyttävien hakijoiden ohjaaminen soveltuvimpaan koulutukseen sekä/tai hakijan ohjaaminen suoraan näyttöön sekä valitsematta jääneiden jatko-ohjaus.

Omaehtoiset koulutukset:

HAKIJA	RYHMÄNOHJAAJA/TIIMIVASTAAVA	OPINTO-OHJAAJA	OHJAUS- JA HAKUPALVELU, opo	OPISKELIJAT/TUTORIT
Perehtyy koulutuksiin ja hakuohjeisiin, pyytää ohjausta, osallistuu infoihin ja valinnan eri vaiheisiin, perustelee valintaperusteiden täyttymisen, pyytää perusteluja ja jatko-ohjausta, jos ei tullut valituksi.	Toimittavat tiedot koulutuksesta ja vapaista opiskelupaikoista julkaisuun ja hakuun.			
	Järjestävät infotilaisuuksia tms. tiedotusta alasta/tutkinnosta/opiskelusta/työllistymisestä. Osallistuvat alan markkinointitapahtumiin.			Osallistuvat tiedottamiseen ja markkinointiin, opintojen salliessa.
	Ohjaavat hakijoita/tiedustelijoita hakeutumaan soveltuvaan koulutukseen ja koulutusmuotoon tai suoraan tutkinnon suorittajaksi.			
	Arvioivat hakijoiden/tiedusteluiden valintaperusteiden täyttymistä hakemuksista > haastattelussa, valintatehtävistä...			
		Perustelee pyydettyä valitsematta jääneelle hakijalle valintaperusteiden täyttymisen sekä jatko-ohjaa hakijaa.	Jatko-ohjaa hakijaa muuhun soveltuvaan koulutukseen tai palveluun.	

Työvoimakoulutukset:

HAKIJA	RYHMANOHJAAJA	OPINTO-OHJAAJA	OHJAUS- JA HAKUPALVELU
Perehtyy koulutuksiin ja ha- kuohjeisiin, pyytää ohjausta, osallistuu infoihin ja valinnan eri vaiheisiin, perustelee va- lintaperusteiden täyttymisen, pyytää perusteluita ja jatko- ohjausta, jos ei tullut vali- tuksi.	Sopii TE-toimiston vastuuvirkailijan kanssa koulutuksen toteutuksesta ja hakuvaiheesta ja sen ohjauksesta. Informoi Ohjaus- ja hakupalvelua.	Ohjaa hakijoita soveltuvaan koulutukseen.	Siht. julkaisee esitteen Tain koulutus- haussa; informoi opintosihteerä. Opo ohjaa hakijoita soveltuvaan koulutuk- seen.
	Järjestävät mahdollisen koulutusinfon TE-toimiston vastuuvirkailijan kanssa.		
	Osallistuu TE-toimiston asiantuntijan kanssa opiskelijavalintoihin: arvioivat valintaperusteiden täyttymistä ja tekevät valinnat.	Osallistuu mahdollisesti myös asiantuntijana valintoihin. Jatko-ohjaa tarvittaessa hakijaa muuhun sovel- tuvaan koulutukseen.	Jatko-ohjaa tarvittaessa hakijaa muuhun soveltuvaan koulutukseen tai palveluun.

Oppisopimuskoulutukset:

HAKIJA: uusi hakija tai toisen koulutusmuodon opiskelija	RYHMÄNOHJAAJA/TIIMI- VASTAAVA	ALAN OPSO-VAS- TAAVA (TAI)	OPPISOPIMUSTOI- MISTON KOULUTUS- TARKASTAJA	OPINTO-OHJAAJA	OHJAUS- JA HAKUPAL- VELU
Perehtyy opsoon, pyytää ohjausta perustelee valintaperusteiden täyty- misen, pyytää jatko-ohjausta, jos ei tullut valituksi tai sopimus purkautuu.	Ohjaavat uutta hakijaa Oppisopimustoimiston infoon sekä hakijan ja työnantajan sopimaan käytänteistä Oppisopimustoimistoon.				
	Sopivat tutkinnosta ja koulutuksen toteutuksesta ja ohjauksesta.				
	Laatii uuden opiskelijan kanssa HOKSin.				
	Ohjaavat toisen koulutusmuodon opiskelijaa suorittamaan tutkinnon osaa/osia opsona.				
	Päivittää HOKSin opiskelijan kanssa.		Ohjaa hakijaa/opiskeli- jaa ja työnantajaa sopi- musten solmimisessa, työsuhdeasioissa ja osaamisen arvioin- nissa.	Jatko-ohjaa hakijaa, jos opsoa ei solmittu tai se pur- kautuu.	

OHJAUS OPINTOJEN/PUUTTUVAN OSAAMISEN HANKKIMISEN AIKANA: Toimintaohje Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen, henkilökohtaistamisen prosessi, ryhmäohjaajan ohje.

Tavoite: Tavoitteena on laatia ja ylläpitää opiskelijan kanssa henkilökohtaista osaamisen kehittämissuunnitelmaa ja ohjata ja tukea siinä asetetun tavoitteen saavuttamisessa.

OPISKE- LIJA	RYHMÄNOHJAAJA	OPINTO-OHJAAJA	ERITYISOPETTAJA	OPISKELUHUOLLON TYÖNTEKI- JÄT
Noudattaa HOKSissa sovittua sekä seuraa opintojensa etenemistä. Pyytää tarvittaessa apua ja ohjausta. Ottaa apua ja tukea vastaan.	Perehdyttää opiskelijat tutkintoon, opiskeluun ja eri käytänteisiin. Antaa henkilökohtaista ohjausta ja ryhmäohjausta.	Esittelee opiskelijoille ohjauspalvelut. Antaa tarvittaessa henkilökohtaista ohjausta ja ryhmäohjausta.	Esittelee opiskelijoille erityisen tuen palvelut.	Esittelevät aloittaville ryhmille opiskeluhuollon tukipalvelut.
	Käy HOKS-keskusteluja opiskelijan kanssa. Kartoittaa opiskelijan kanssa tuen tarpeen ja aikaisemman osaamisen ja tekee osaamisen tunnustamisen. Koordinoi tunnustamisen ja tunnustamisen.	Ohjaa opiskelijaa tarvittaessa tunnustettavien opintojen anomisessa.		
	Pitävät VARPU-ohjauskeskusteluja. Ro pitää yhteyttä huoltajiin, tarvittaessa myös opo.		Tekee tarvittaessa yhteistyötä ryhmäohjaajan ja opettajien kanssa.	Antavat tarvittaessa tukea opiskelumotivaation ja opiskelukyvyn lisäämiseksi, seuraa tavoitteiden toteutumista.
	Seuraa opintojen etenemistä ja reagoi, jos opinnot eivät etene sovitusti. Toteaa tuen tarpeita. Ohjaa tarvittaessa eri toimijoille.	Ohjaa opiskelijaa tarvittaessa muille aloille, lukioon tai Valmaan.	Tunnistaa erityisen tuen tarpeen. Laatii yhteistyössä Erityisen tuen suunnitelman (Etsu), tukee opiskelija tarpeen mukaan. On yhteydessä huoltajiin ja tapaa heitä erityiseen tukeen ja mukautukseen liittyen.	Järjestävät tarvittaessa ryhmämuotoista tukea yhteisöllisyyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi. Ovat yhteydessä huoltajiin ja tapaa heitä yksilökäynneillä ja verkostotaamisissa.
	Tiedottavat eri palveluista. Ohjaavat tarvittaessa oman asiantuntija-alueensa soveltuviin palveluihin. Ovat opiskelijan tukena erilaisissa tilanteissa.			

	Ro osallistuu tarvittaessa MAR- ja opiskelijan verkostopalaveriin.	Opo ohjaa MAR-ryhmän jäsenenä opiskelijaa opiskeluhaasteissa.	Erkka osallistuu tarvittaessa MAR-, opiskelijan verkosto- ja VARPU-ohjaukseen.	Opiskeluhuollon työntekijät osallistuvat tarvittaessa psykososiaalisen tuen, pedagogisten tukitoimien ja erityisen tuen suunnitteluun monialaisessa asiantuntijaryhmässä (MAR).
	Ro ohjaa osaamisalavalinnoissa.	Opo on mukana tiedottamassa osaamisalavalinnoista ja valinnaisista tutkinnon osista. Pitää jatko-opintoinfot sekä auttaa tarvittaessa hakemisessa sekä työllistymisessä.		

OHJAUS OSAAMISEN OSOITTAMISEN ELI NÄYTÖN AIKANA: Toimintaohjeet Osaamisen osoittaminen ja arviointi näytössä.

Tavoite: Ohjauksen tavoitteena on, että opiskelija saavuttaa HOKSinsa mukaiset tavoitteensa. Opiskelijan osaaminen arvioidaan tutkinnon osittain tutkinnon perusteiden ammattitaitovaatimusten/osaamistavoitteiden mukaisesti. Hänelle annetaan palautetta osaamisesta ja häntä kannustetaan itsearviointiin.

OPISKE- LIJA	NÄYTÖSTÄ VASTAAVA OPET- TAJA/OPETTAJA-ARVIOIJA	TYÖPAIKAN OHJAAJA/ARVIOIJA	ERITYISOPETTAJA
Osallistuu näytön suunnitteluun yhdessä työpaikan edustajan ja näytöstä vastaavan opettajan kanssa. Arvioi omaa osaamistaan kirjallisesti tai suullisesti.	Suunnittelee näytön yhdessä opiskelijan ja työpaikan edustajan kanssa ja kirjaa suunnitelman Wilmaan.	Suunnittelee näytön yhdessä opiskelijan ja näytöstä vastaavan opettajan kanssa.	Osallistuu tarvittaessa näytön suunnitteluun, kun opiskelijalla on erityisen tuen tarpeita.
	Perehdyttää arvioijat arviointi-tehtävään.		
	Arvioi opiskelijan osaamista. Kannustaa opiskelijaa itsearviointiin. Antaa palautetta opiskelijan osaamisesta.		Osallistuu mukautustarpeen arviointiin ja kriteerien laatimiseen tarvittaessa.
	Tarvittaessa ohjaa opiskelijaa arvioinnin tarkistuspyynnön laatimisessa arvioijille tai oikaisupyynnön laatimisessa työelämätoimikunnalle.		Tukee tarvittaessa opiskelijaa näyttöön valmistautumisessa ja näytössä.